

Con ngòi có cái mệt là quan tr&eng nh>

Th&t v&y, n&u l&y cái mệt b& đ&, t&t c& nh&ng g& c&n l&i trên th&n th& s& kh&ng d&ng v&o đ&u đ&nh&c h&t và c&ng kh&ng c&n t&n t&i đ&nh&c n&a. Kh&ng c& m&u đ& th&, kh&ng c&

m&ng đ& ăn... con ng&242;i kh&ng c& cái m&t l& k& nh& “tiêu tùng”!

Tr&nh&c khi “đ&o s&u” cái m&t, xin m&t d&u ngo&c & đ&y đ& “vinh danh” ti&ng Vi&t: ph&n l&n nh&ng g& n&m tr&n cái m&t đ&u b&t đ&u b&ng ch& “m”, tr&n th& gi&i ch&a c& th& ti&ng n&o nh& v&y h&t!

Đ&y, nh&n coi: tr&n m&t c& m&t, m&u, m&ng (m&m), má. & “m&t” c& m&y, c& mi, c& m&t, r&i m&t m&p, m&t m&ng n&hc, m&t m& m&ng, m&t m&, m&t mù...

Qua t&i “m&u”, ngoài “m&u” ra kh&ng th&y ch& “m” n&o kh&ac d&nh v&o. C& l& t&i v&i cái m&u n&... c&ng kh&, kh&ng... linh ho&t. &y v&y mà n&o – cái m&u – và “ch&n m&y” (c&ng k&em linh ho&t nh& cái m&u!) l&i đ&nh&c đ&i k&em v&i cái m&t đ&... h&t tr& cho ti&ng “m&t”, trong t& ng& th&ng: “m&t m&u, “m&t m&y”, l&am nh& n&u n&o “m&t” kh&ng, ph&t &âm nghe... tr&n l&u, nh& h&u kh&ng l&t l& tai! Cho n&en ng&nh&i ta n&o “m&t m&u b& ph&”, “m&t m&y h&c h&c”, ch& ít nghe “m&t b& ph&”, m&t h&c h&c”.

B&y gi& t&i “m&ng”, th& c& m&u, c& m&ep, r&i m&m m&ep, m&u m&ng, m&ng m&eo, m&ng m&m, m&m m&u, m&u m&o, m&p m&y, m&m, m&ut m&p...

Đ&n “má” th& ngo&i “m&t m&n” ch& c& “mi m&t cái” l& c&n th&y ch& “m” nh& ph&t ph&...

Ti&ng Vi&t hay quá!

Tr& v&y v&i cái m&t. Ông Tr&i, khi t&o ra con ng&nh&i, ban cho cái m&t l& m&t ân hu& l&n. Nh& c& cái m&t mà con ng&nh&i nh&nh&n ra nhau, ch&ng nh&nh&n ra v&, con nh&nh&n ra cha, bi&t ai l& b&n ai l& th&... v... v...

Thì tưng tưng mệt ngày nào đó bỗng nhiên không ai còn cái mệt nữa. Nhưng có sống đực nhỉ mệt sùn nhịn mệt nào đó, thì hỡi con nghe i lỵ giờ đây nhỉn dien nhau? Chỗng vỗ, cha con, bỗn thù gì đùu... xà ngheu. Vợ y là loèn đùt!

Cho nên xá a nay, nghe i ta coi trung cái mệt lõm. Có nghe i còn nói: “Thà chỗu mệt mõng chõ không bao giờ đỡ cho mệt mệt”! Vì vậy, rõi có ai lõi lõi chõm tõ ái mệt nghe i nào thì nghe i đó thõy bõ... mệt mệt, lõi n đõa mệt nõm tay lên hăm he: “Thõng đó, bõ nó giờ n mệt tao hõ? Tao phõi dõn mệt nó mệt lõn cho nó biết mệt tao”. Rõi, bõi vì cái mệt nó... nõng ký nhõ võ y cho nên khi nói võ mệt nghe i nào, nghe i ta chõ nhõm ngay vào cái mệt cõa nghe i đó đỡ mà nói.

Nhưng ghét thì gõi “cái bỗn mệt”. [Cái mệt mà nhõ tõm bỗn(g) thì thiõt tình thõy chán quá! Thõng nghe nói: “Cái bỗn(g) mệt thõng đó tao coi hõng vô!”]. Nhưng hõi khinh miết thì gõi “cái bõ mệt”. (“Thõng này có bõ mệt ăn cõp!”). Còn khi thõng thì cái mệt trõ thành “cái gõng mệt”. (“Em có gõng mệt đõp nhõ trăng rõm!”). Chõa hõt! Khi nõi giờ n muõn... hõc máu, nghe i ta cũng chõ nhõm vào cái mệt cõa đõi thõ chõ không chõ nào khác đõ “đõng mệt đõp” hay “cho mệt dao” hay “phõ mệt phát” hay... “tõt mệt lon a-xít”!

Con nghe i, khi nhìn nghe i khác, lúc nào cũng bõt đõu i cái mệt. (Chõ có nghe i không... bình thõng mõi nhìn nghe i khác bõt đõu i cái chân hay cái bõng hay cái lõng!). I đó - I cái mệt – ngoài cái đõp cái xõu ra, còn hiõn lên “cái mệt bên trong” cõa con nghe i. Các nhà văn gõi là “nét mệt”, nghe... trõ u tõng nhõng suy cho kõ nó rõt đúng. Bõi vì chõ có cái mệt là... võ đõc cái nõi tâm cõa con nghe i thiõt đõy đõ. Cho nên mõi có câu “Xem mệt mà bõt hình dong”. Hình dong I đây là cái hình dong giõu kín bên trong con nghe i, cho nên, trên sòng bài, các con bõc thõng “bõt gân mệt” nhau đõ đoán nõõc bài cõa đõi thõ, cho nên mõy “giáo sõ chiêm tinh gia” lúc nào cũng liõc sõ cái mệt cõa thân chõ trõc khi nâng bàn tay lên xem chõ tay, đõ... đõ nh mõc coi “thõng cha này nó sõ tin mõy phõn trăm nhõng giờ mình nói”!

Cũng bõi vì cái mệt nó lõi thôi, phõc tõp và... “phõn đõng” nhõ võ y cho nên các “đõnh cao trí tuõ” cõa đõng cõng sõn Viõt Nam đã nâng cao cõnh giác, I n mệt suõt giai đoõn đõu tranh “chõm” và chõ “xuõt đõu lõ diõn” khi toàn dân đã vùng lên nõi dõy. Và các “đõng chí vĩ đõi” cõa ta lúc nào cũng ôm khõ khõ cái mệt đõ... quõn lý nó tõng giây tõng phút, riõt rõi nó cõng đõ nhõ mệt bõng đõt. Đõn nõi vào bàn hõi nghõ quõc tõ, các đõi tõng không làm sao “bõt gân mệt” đõ “đõi” mõt nõõc bài cho ngoõn mõc! I đây, phõi nói thêm cho rõ là cho dù trong nõi bõ või nhau – nghĩa là giõa “ta” và “ta” - cái mệt võn bõ quõn lý y chang nhõ võ y, bõi vì hành đõng đó đã biến thành “bõn nõng” tõ khuya! Cho nên đõng ngõc nhiên khi thõy, sau hõi nghõ mõi ôm nhau “hõn nhau thõm thiõt tình đõng chí” mà trên đõng võ lõi khu bõ có cán bõ đã bõ “bùm” hay bõ “cho xuõng hõ” mệt cách rõt... bài bõn, đõ lõi niõm “võ cùng thõng tiõc” trên vòng hoa phúng đõu cõa nghe i đã ra lõnh hõ thõ!

Bởi cái mệt nó phun nh con nghe i nênh hát bồi mệt “đòm mệt” sao cho đúng vui cái “vai”.. Đò khi bồi c ra sân khau, khán gi i nhén ra ngay “thông trung, thông nhênh, thông hiến, thông dò”... v... v... Ngoài đói, không có ai đòm mệt, nhén vén đòn i khác “nhén dien” là: thông mệt gà mái, thông mệt có cô hén, thông mệt... mệt, mệt mâm, mệt thết, mệt hâm tài, mệt đòn đám, mệt trù cha hén mè, mệt... mo... v... v...

Trên sân khau chánh trú Viêt Nam, trong cũng nh ngoài nóc, “đào kép” tuy không đòm mệt nhén nghệ sĩ hát bồi nhéng mèi nghe i đòn có “lòn lòn” vài cái mệt nh, đòn tùy hoản cõnh, tùy đòn tòn mà đeo lên cho nghe i ta “thông mình là ai” (dĩ nhiên không phai là cái mệt thết cõa mình). Rồi cũng “phùng mang tròn mệt hát hò inh i” mệt cách rết... tròn vai, làm “bà con đòng bào, đòng chí, đòng hòn” cõi thay nh thiết! Đòm đòn biết là ông nào bà nào cũng muôn thiên hòn nhìn thấy có “cái mệt cõa mình” trong đám bù mệt đang múa may quay cuồng trên sân khau. Vì vậy, hòn phai ráng bùm cho cái mệt cõa mình to bùng... cái nia, đòn thay hòn mèi đúng là... “đòn dien”! Chóng qua là hòn muôn tòn thiết cõi đòn kiêm cho cái... đít cõa hòn mệt cái... ghé! Đòn đây thì vui tuồng trên sân khau đang chuyễn sang lòp “gà nhà bôi mệt đá nhau”... Cái mệt đã trở thành “mệt vén đòn”!

Đò chém đòn bài này, và đòn đòn i yên thân, xin phép đòn gi i cho tôi “vác cái mệt” cõa tôi đi chõ khác!

Bobigny, France, 6/2007

Tiêu Tí